

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/16/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122433526
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2025:6122433526.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: A. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. XX, XXX XX C. C., zastúpený: Advokátska kancelária BUGRI s.r.o., so sídlom 960 01 Zvolen, Námestie SNP 14/23, IČO: 56 434 995, proti žalovanému: Slovenská republika zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 6 185,58 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 7. októbra 2024, č. k.: 17C/28/2023 - 327, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a III. p o t v r d z u j e.
- II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

Konanie v prvej inštancii

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 6 083,02 Eur v lehote do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti o zaplatenie sumy 102,56 Eur žalobu zamietá .
III. Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 96,68 %, ktoré je žalovaný povinný nahradiť do 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu I. inštancie o určení výšky trov konania žalobcu.“

2. Žalobca sa podanou žalobou doručenu okresnému súdu dňa 10. októbra 2022 domáhal voči žalovanému – Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky – zaplatenia sumy vo výške 6 185,58 Eur z titulu náhrady škody, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku porušenia práva Európskej únie, konkrétne porušením článku 6 písm. b) Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES z 4. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“). Podstata žalobného nároku spočívala v tvrdení, že predmetná Smernica nebola riadne a úplne transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ďalej len „ZoHaZZ“), v dôsledku čoho došlo k systematickému prekračovaniu maximálneho prípustného týždenného pracovného času, čím podľa žalobcu vznikla nemajetková ujma.

3. Žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru, pričom vykonáva štátnu službu v stálom služobnom pomere, vo funkcii technika - strojníka v čate „C“ na Okresnom riaditeľstve HaZZ v C. C.. Služobný čas príslušníkov HaZZ je podľa § 86 ZoHaZZ rozvrhnutý nerovnomerne, tak, že

týždenný pracovný čas pozostáva zo 17-hodinovej výkonnej služby a následnej 7-hodinovej služobnej pohotovosti, pričom každá pracovná zmena trvá spolu 24 hodín. Takto definovaný pracovný režim vedie k tomu, že každý príslušník HaZZ v zmenovej službe odpracuje v priemere 10,4 zmeny mesačne, čo predstavuje 240 až 264 hodín mesačne, bez započítania nadčasových hodín. Podstatné pritom je, že služobná pohotovosť – hoci je fyzicky vykonávaná na pracovisku, kde sa príslušník musí zdržiavať a byť pripravený na výjazd – sa podľa platnej vnútroštátnej úpravy nezapočítava do pracovného času.

4. Žalobca uviedol, že v období od septembra 2019 do augusta 2022 odpracoval spolu 1 932,28 hodín služobnej pohotovosti (z toho 1 774,84 hodín tvorila určená služobná pohotovosť), ktorá mu nebola zahrnutá do pracovného času. Priemerný týždenný pracovný čas žalobcu za uvedené obdobie tak reálne dosahoval 50,96 hodín, pričom formálne (z dôvodu nezapočítania pohotovosti) bol vykazovaný na úrovni 40,91 hodín. Takéto nastavenie pracovného režimu žalobca považoval za porušenie článku 6 písm. b) Smernice, podľa ktorého priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov nesmie presiahnuť 48 hodín.

5. Vo svojej argumentácii žalobca poukázal na rozsudky Súdneho dvora Európskej únie, osobitne na rozhodnutie vo veci C-429/09 D. E., kde SD EÚ konštatoval, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok a priznáva jednotlivcom práva, ktorých sa môžu priamo dovolávať pred vnútroštátnymi súdmi. Smernica pritom definuje pojem „pracovný čas“ ako autonómny pojem práva EÚ, pričom celá služobná pohotovosť na pracovisku – bez ohľadu na jej aktívnu či neaktívnu časť – sa má do pracovného času započítavať, ak sa pracovník musí zdržiavať na mieste určenom zamestnávateľom a byť k dispozícii.

6. Žalobca tvrdil, že ZoHaZZ neimplementoval túto požiadavku správne a umožnil také rozvrhnutie pracovného času, ktoré pravidelne vedie k jeho prekročeniu nad rámec 48 hodín týždenne. Následkom tohto nesúladu medzi vnútroštátnym a európskym právom došlo podľa žalobcu k zásahu do jeho základných práv – konkrétne do práva na ochranu zdravia (čl. 40 Ústavy SR), ako aj do práva na súkromný a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy SR), keďže nadmerná pracovná záťaž mu znemožnila dostatočný odpočinok, regeneráciu a obmedzila jeho osobný život.

7. Žalobca ďalej uviedol, že pri absencii špecializovanej vnútroštátnej právnej úpravy upravujúcej náhradu škody spôsobenej porušením práva EÚ, je potrebné aplikovať analógiu s ustanoveniami § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka upravujúcimi náhradu nemajetkovej ujmy. Výšku škody určil na základe rozdielu medzi náhradou za určenú služobnú pohotovosť (15 % resp. 30 % v prípade služobného pokoja) a náhradou za nariadenú služobnú pohotovosť (50 %), ako je upravená v § 122 ZoHaZZ. Celkový počet hodín služobnej pohotovosti, ktorú takto odpracoval, predstavoval 1 774,84 hodín, čo zodpovedá celkovej sume 6 185,58 Eur ako náhrade nemajetkovej ujmy.

8. Z hľadiska pasívnej vecnej legitímácie žalovaný namietal, že žaloba smeruje proti štátu. Žalobca však argumentoval, že za porušenie komunitárneho práva zodpovedá štát ako taký, bez ohľadu na to, ktorý konkrétny orgán konal. Zodpovednosť štátu v týchto prípadoch má objektívny charakter a štát sa jej nemôže zbaviť.

9. Podľa žalobcu boli v predmetnej veci splnené všetky podmienky vyžadované judikatúrou SD EÚ pre vznik nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie – t. j. porušenie právneho predpisu Únie, ktorý zakladá práva jednotlivcom; dostatočná závažnosť porušenia; existencia škody a existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva a vznikom škody. Príčinná súvislosť bola podľa neho zjavná, keďže ak by ZoHaZZ správne transponoval smernicu a započítaval služobnú pohotovosť do pracovného času, neprišlo by k prekročeniu týždenného limitu a tým ani k vzniku ujmy.

10. Z uvedených dôvodov sa žalobca domáhal priznania primeranej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 6 185,58 Eur za obdobie od septembra 2019 do augusta 2022, zodpovedajúcej rozsahu služobnej pohotovosti, ktorá mu mala byť nesprávne nezapočítaná do pracovného času, čím došlo k porušeniu jeho práv garantovaných Smernicou a judikatúrou SD EÚ.

11. Žalobca v reakcii na tvrdenia žalovaného v jeho vyjadrení najmä vo vzťahu k pôsobnosti Smernice 2003/88/ES na štátnu službu hasičov. Uviedol, že k tejto otázke sa opakovane vyjadril Súdny dvor EÚ (ďalej len „SD EÚ“), najmä v rozhodnutiach „F. (spojené veci C-397/01 až C-403/01), F. G. E. H. (C-52/04)“ a „D. E. (C-429/09)“. Podľa týchto rozhodnutí smernica dopadá aj na činnosť zásahových

zložiek verejnej hasičskej služby, pričom výnimku z pôsobnosti článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS je potrebné vykladať „úzko a výlučne pre mimoriadne a nepredvídateľné situácie“, ako sú katastrofy. Bežné zásahové činnosti hasičov do tejto výnimky nespádajú.

12. Žalobca zdôraznil, že podľa judikatúry SD EÚ nie sú hasiči ako kategória vylúčení z pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, najmä ak ide o „garanciu maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času“ vrátane nadčasov a pracovnej pohotovosti. V prípade žalobcu k porušeniu tejto povinnosti došlo, pretože sice bola služobná pohotovosť považovaná za výkon štátnej služby, „nebola však započítaná do pracovného času“, a preto formálne nedochádzalo k prekročeniu limitu, hoci v skutočnosti sa tak dialo.

13. K otázke transpozície smernice do ZoHaZZ žalobca uviedol, že išlo len o „formálne prebratie“, ktoré nezabezpečilo dosiahnutie účelu sledovaného smernicou, a teda zabezpečenie ochrany zdravia a odpočinku pracovníkov prostredníctvom stanovenia maximálneho pracovného času. Tento nedostatok transpozície žalobca považuje za porušenie práva Únie, za ktoré „zodpovedá štát“, bez ohľadu na konkrétny orgán, ktorý konal v jeho mene.

14. Žalobca sa ohradil aj voči argumentu žalovaného, že počas služobnej pohotovosti má príslušník priestor na odpočinok. Uviedol, že v rámci pohotovosti je viazaný na pracovisko, nesmie ho opustiť a musí byť do 1 minúty pripravený k zásahu, čo znemožňuje akýkoľvek reálny odpočinok. Zdôraznil, že „celá pohotovosť, vrátane neaktívnej časti“, musí byť považovaná za pracovný čas, čo podporuje aj judikatúra SD EÚ.

15. Pokiaľ ide o výhrady žalovaného k výpočtu škody, žalobca uviedol, že nežaduje škodu za presný počet hodín odpracovaných nad 48 hodín týždenne, ale náhradu za nezapočítané hodiny služobnej pohotovosti, ktoré mu z dôvodu nesprávnej právnej úpravy neboli uznané ako pracovný čas. Uplatňuje preto nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej dlhodobým porušovaním jeho práva na odpočinok, súkromný a rodinný život a ochranu zdravia. Výšku tejto ujmy odvodil analogickým použitím § 122 ZoHaZZ, ako rozdiel medzi 15 % (alebo 30 % počas dní služobného pokoja) a 50 % náhradou za pohotovosť, teda o 35 % resp. 20 % zo sumy príslušnej časti služobného platu.

16. Žalobca tiež uviedol, že suma 6 185,58 EUR, ktorú žalobou požaduje, predstavuje priemernú sumu 3,49 EUR za každú hodinu, čo je menej ako minimálna hodinová mzda v najnižšej triede náročnosti za roky 2019 – 2022, a teda je primeraná a neprekračuje rámec spravodlivého odškodnenia. Zdôraznil, že práve strata voľného času potrebného na regeneráciu fyzických a psychických síl, na starostlivosť o rodinu a rozvoj osobného života predstavuje podstatu nemajetkovej ujmy, ktorú je oprávnený požadovať.

17. K požiadavke, aby najskôr využil vnútroštátne opravné prostriedky, žalobca namietol, že by to znamenalo neprípustné prenášanie zodpovednosti štátu za dodržiavanie práva EÚ na jednotlivca. Podľa zásady efektivity nie je možné od jednotlivca požadovať, aby systematicky využíval všetky právne nástroje, ak by to bolo neúmerne náročné alebo neúčinné. Zároveň poukázal, že jeho pasívna úloha ako slabšej strany v služobnoprávnom vzťahu neumožňovala efektívne domáhanie sa nápravy priamo u zamestnávateľa.

18. V závere žalobca zopakoval, že jeho nárok je v súlade s právom EÚ, judikatúrou SD EÚ, a že forma a výška požadovanej náhrady spĺňajú funkciu spravodlivého odškodnenia, pričom jeho požiadavky sú primerané vzhľadom na rozsah ujmy, ktorú utrpel dlhodobým porušovaním svojho práva na pracovný čas v zmysle článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES.

19. Žalovaný vo vyjadrení namietol, že Smernica 2003/88/ES, na ktorú sa žalobca odvoláva, sa nevzťahuje na výkon štátnej služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (HaZZ), nakoľko ide o „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice Rady 89/391/EHS. Táto výlučka sa vzťahuje na činnosti, kde by aplikácia smernice mohla byť v rozpore s ich charakterom – ako napríklad pri ozbrojených silách, polícii či civilnej ochrane. Vzhľadom na túto výnimku žalovaný tvrdí, že ustanovenia Smernice 2003/88/ES nebolo možné porušiť, pretože na štátnu službu hasičov sa nevzťahujú v plnom rozsahu.

20. Ďalej žalovaný spochybnil pasívnu vecnú legitímáciu Slovenskej republiky, keďže žalobca nežaluje svojho zamestnávateľa, ale štát ako taký. Poukázal na to, že ak mal žalobca výhrady voči rozvrhu služobného času, mal tieto skutočnosti riešiť v rámci služobného pomeru so svojím nadriadeným, čo však neurobil. Zároveň uviedol, že za každú hodinu služobnej pohotovosti bol žalobca riadne finančne odmeňovaný, prípadne mu bolo poskytované náhradné voľno.

21. K otázke transpozície smernice do vnútroštátneho práva žalovaný uviedol, že ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. (ZoHaZZ), vrátane § 85, § 91 a § 92, ako aj ustanovenia Kolektívnej zmluvy, zodpovedajú požiadavkám Smernice. Zároveň poukázal na článok 17 Smernice, ktorý pripúšťa odchýlky v prípade bezpečnostných a dozorných činností, do ktorých patrí aj výkon hasičov. Pri rovnomernom rozvrhnutí je služobný čas 40 hodín týždenne, pri nerovnomernom môže byť v jednotlivých dňoch predĺžený, avšak s obmedzením na maximálne 24 hodín služby denne vrátane pohotovosti.

22. Žalovaný zároveň spochybnil vznik škody. Tvrdil, že žalobca nezadefinoval škodu konkrétne, a že samotný fakt, že vykonával služobnú pohotovosť, ktorá bola riadne finančne kompenzovaná, nepostačuje na priznanie nároku. Podľa žalovaného ide o čas, počas ktorého môže príslušník odpočívať a venovať sa iným činnostiam, pričom skutočný výkon práce nastáva len pri zásahu. Preto nejde o aktívnu činnosť počas celej doby pohotovosti.

23. V prípade, že by súd predsa uznal služobnú pohotovosť za pracovný čas, žalovaný argumentoval, že by aj tak nebol splnený predpoklad na vznik zodpovednosti za škodu podľa judikatúry SD EÚ (napr. rozsudok C-46/93 C. G. F.), keďže žalobca nevyužil žiadne dostupné vnútroštátne prostriedky na ochranu svojich práv, ako napríklad podanie sťažnosti zamestnávateľovi alebo upozornenie na porušenie práv podľa § 69 ZoHaZZ.

24. Ďalej žalovaný uviedol, že žaloba je postavená na domnienkach žalobcu, ktorý nepreukázal, že služobná pohotovosť mala reálne negatívny dopad na jeho osobný alebo rodinný život. Argumentáciu žalobcu považoval za špekulatívnu, poukázal na absenciu akýchkoľvek sťažností v minulosti a tiež na skutočnosť, že príslušníci HaZZ požívajú viaceré benefity, ako napr. predĺžená dovolenka.

25. Vo vzťahu k rozsudku SD EÚ vo veci D. E. žalovaný namietol, že tento prípad je odlišný, keďže sa týkal mestského hasiča, nie príslušníka HaZZ so špecifickým právnym postavením a systémom odmeňovania.

26. Žalovaný tiež uviedol, že žalobca pracoval podľa harmonogramu, s ktorým bol oboznámený, ktorý podpisoval a nikdy proti nemu nevzniesol námietky. Zároveň argumentoval, že žalobca pri výpočte nadčasov vychádzal len z priemerných hodnôt a nepreukázal, že by v konkrétnom referenčnom období skutočne prekročil 48-hodinový týždenný pracovný čas. Žalobca nezohľadnil ani čas dovolenky, práceneschopnosti či iných období, počas ktorých nebol k dispozícii zamestnávateľovi, a teda v danom čase nemohla vzniknúť žiadna škoda.

27. K výške požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy žalovaný uviedol, že požadovaná suma 6 185,58 Eur je zjavne neprimeraná, najmä ak sa porovná s výškou náhrad priznávanej obetiam trestných činov. V tejto súvislosti odkázal na viaceré relevantné rozhodnutia všeobecných a ústavných súdov (napr. sp. zn. 19C/23/2022, 4Cdo 19/2020 a III. ÚS 288/2017).

28. Napokon žalovaný namietol miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu, keďže skutkový základ žaloby – údajne nesprávna transpozícia smernice – má súvislosť s činnosťou ústredného orgánu štátnej správy, ktorým je MV SR so sídlom v Bratislave. Navrhol preto, aby vec bola podľa § 43 ods. 1 CSP postúpená na Okresný súd Bratislava I. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 2NcC/7/2023 zo dňa 03. 05. 2023 rozhodol, že na prejednanie o rozhodnutí veci je príslušný Okresný súd Banská Bystrica.

29. Žalovaný vo svojom doplňujúcom vyjadrení uviedol, že v plnom rozsahu zotrváva na predchádzajúcich vyjadreniach a opätovne spochybnil dôvodnosť uplatneného nároku žalobcu. Namietal najmä nejasnosť právneho titulu, z ktorého žalobca svoj nárok odvodzuje. Upozornil, že hoci žalobca deklaruje, že sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej porušením práva EÚ, spôsob, akým výšku nároku vypočítal – na základe počtu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti – skôr zodpovedá nároku na mzdu alebo jej časť, nie náhrade nemajetkovej ujmy. Podľa žalovaného

tak žalobca zamieňa právnu povahu nároku, čím dochádza k rozporu medzi uplatňovaným titulom a spôsobom výpočtu škody.

30. Tiež spochybnil možnosť mechanického výpočtu výšky nemajetkovej ujmy, keďže náhrada tohto typu škody má byť individuálne posúdená so zreteľom na konkrétne okolnosti a následky.

31. K ďalšiemu právnemu základu žalobcu – analógii s § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka – žalovaný uviedol, že tieto ustanovenia sa týkajú ochrany osobnosti, a preto sa domnieva, že v prípade ich aplikácie by nebol pasívne vecne legitimovaný, keďže spor by mal byť vedený voči zamestnávateľovi ako subjektu, ktorý môže do osobnostných práv zasahovať.

32. Napokon žalovaný vzniesol námietku premlčania časti nároku za september 2019, konkrétne vo výške 102,56 EUR (za 34,85 hodín určenej služobnej pohotovosti). Tvrdí, že žalobca vychádzal pri výpočte začiatku plynutia premlčacej doby nesprávne zo splatnosti služobného platu, hoci rozhodujúcim okamihom mal byť samotný vznik nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/194/2011 z 27. 11. 2012.

33. Súd sa v prejednávanej veci zaoberal viacerými právne a skutkovo významnými otázkami, ktoré bolo potrebné pre posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku postupne vyhodnotiť. Išlo najmä o právomoc súdu na prejednanie predmetného sporu, otázku aktívnej a pasívnej vecnej legitimácie strán, pôsobnosť smernice 2003/88/ES na príslušníkov HaZZ, splnenie predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva EÚ, možnosť aplikácie úpravy nemajetkovej ujmy na daný skutkový stav, ako aj určenie výšky nemajetkovej ujmy a posúdenie relevantnosti vznesenej námietky premlčania.

34. Súd najskôr konštatoval, že má právomoc rozhodnúť o žalobe, nakoľko ide o súkromnoprávny spor, ktorý podlieha režimu civilného sporového konania podľa čl. 1 CSP. Neexistuje iný orgán, ktorému by bola zákonom zverená právomoc konať a rozhodnúť o nároku žalobcu, ktorý sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia práva Únie. Právna rovnosť a autonómia vôle strán potvrdzuje civilnoprávnu povahu sporu.

35. Pokiaľ ide o aktívnu legitimáciu žalobcu, súd sa oprel o judikatúru Súdneho dvora EÚ, predovšetkým o rozhodnutie vo veci C-429/09 D. E., z ktorého výslovne vyplýva právo jednotlivca domáhať sa náhrady škody spôsobenej porušením práva Únie, vrátane čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Pasívne legitimovaným subjektom v tomto spore je Slovenská republika, ktorá nesie zodpovednosť za správne a úplné transponovanie práva Únie do vnútroštátneho práva, a ktorú v danom prípade zastupuje Ministerstvo vnútra SR ako ústredný štátny orgán so zodpovednosťou za oblasť civilnej ochrany a hasičského zboru.

36. K otázke pôsobnosti smernice 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov HaZZ súd uviedol, že na základe judikatúry SD EÚ (C-429/09 D. E., C-518/15 JMR) smernica dopadá aj na zásahové zložky hasičského zboru. Výnimka podľa čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS sa vzťahuje iba na úzko vymedzené situácie nevyhnutného rozporu s cieľom smernice, typické pre nepredvídateľné zásahy, ktoré nemožno plánovať. V prípade žalobcu však išlo o pravidelnú a plánovanú služobnú pohotovosť na pracovisku, čo nenapĺňa výnimočný charakter vyžadovaný pre aplikáciu uvedenej výnimky. Súd preto uzavrel, že žalobca patrí do osobného rozsahu pôsobnosti predmetnej smernice.

37. Následne sa súd zaoberal splnením podmienok zodpovednosti členského štátu za škodu spôsobenú porušením práva Únie. Podmienky tejto zodpovednosti nie sú kodifikované, ale boli formulované judikatúrou SD EÚ (napr. veci C-46/93 a C-48/93 C. G. F.). Ide o: 1) existenciu porušenia práva EÚ, ktoré priznáva jednotlivcovi konkrétne právo; 2) dostatočne závažné porušenie; 3) vznik skutočnej škody; a 4) existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi porušením a škodou. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil, že v dôsledku nesprávnej a neúplnej transpozície článku 6 písm. b) smernice do vnútroštátneho práva, konkrétne do ZoHaZZ, došlo u žalobcu k pravidelnému prekročovaniu maximálneho 48-hodinového týždenného pracovného času. Dôvodom bolo, že čas služobnej pohotovosti vykonávanej na pracovisku nebol zarátaný do služobného času, hoci podľa judikatúry SD EÚ má byť ako pracovný čas považovaný aj čas, keď je pracovník fyzicky prítomný na pracovisku počas pracovnej pohotovosti.

38. Súd ďalej konštatoval, že dôsledkom tohto porušenia došlo k zásahu do práv žalobcu – najmä práva na zdravie, odpočinok a súkromný a rodinný život – ktoré majú ústavnú ochranu (čl. 19 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 písm. c), d), e) Ústavy SR). Tieto zásahy mali dlhodobý charakter a negatívne ovplyvnili osobný, rodinný aj zdravotný život žalobcu. Súd preto dospel k záveru, že vznikla nemajetková ujma, ktorá je dôsledkom protiprávneho konania štátu.

39. Pokiaľ ide o spôsob určenia výšky náhrady, súd považoval žalobcom navrhnutý výpočet za primeraný. Žalobca určil výšku ujmy ako rozdiel medzi výškou náhrady, ktorá mu bola za služobnú pohotovosť reálne priznaná podľa § 122 ods. 2 ZoHaZZ, a náhradou, ktorá by mu patrila v prípade, že by bola pohotovosť započítaná do služobného času (t.j. vo výške podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ). Na základe rozpisu služieb, výplatných pásov a dochádzkových záznamov, žalobca identifikoval 1 774,84 hodín pohotovosti, ktoré mu neboli zarátané do pracovného času, a požadoval náhradu v sume 6 185,58 EUR. Keďže žalovaný tento výpočet ani podklady nespochybnil, súd z neho vychádzal ako z nesporného. Po zvážení všetkých okolností priznala súd žalobcovi nemajetkovú ujmu v celkovej výške 6 083,02 EUR.

40. Súd sa zaoberal aj námietkou premlčania vznesenou žalovaným, týkajúcou sa nároku za mesiac september 2019 vo výške 102,56 EUR. V súlade s judikatúrou NS SR a KS BB súd uviedol, že premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu, t. j. 01. 10. 2019. Keďže žalobca si tento nárok uplatnil až podaním zo dňa 10. 10. 2022, súd dospel k záveru, že ide o nárok premlčaný, a žalobu v tejto časti zamietol.

41. Na základe uvedeného súd uzavrel, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu škody formou nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávneho prevzatia smernice 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku. Priznaná suma je primeraná, zodpovedá závažnosti zásahu do práv žalobcu a nespôsobuje žalovanému likvidačné následky. Súd zároveň konštatoval, že samotné zistenie porušenia práva by v tomto prípade nebolo dostatočné, a preto je peňažná náhrada najvhodnejšou formou satisfakcie.

42. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa pomeru úspechu vo veci, keďže žalobca bol úspešný v rozsahu 98,34 % a žalovaný v rozsahu 1,66 %, pričom čistý úspech žalobcu predstavuje 96,68 %. Výšku priznaných trov určí súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

43. Lehotu na plnenie priznaného nároku súd stanovil v trvaní 15 dní, s prihliadnutím na administratívnu náročnosť konaní vedených proti SR – MV SR vo veciach obdobnej povahy.

44. Na právne posúdenie veci súd aplikoval relevantné najmä tieto právne normy. Z Ústavy Slovenskej republiky išlo o článok 7 ods. 2 a ods. 5, ktoré upravujú postavenie medzinárodného a európskeho práva v právnom poriadku Slovenskej republiky, článok 36 ods. 1 písm. c), d), e), ktorý garantuje zamestnancom spravodlivé pracovné podmienky vrátane ochrany zdravia, maximálnej dĺžky pracovného času a odpočinku, ako aj článok 40, zakotvujúci právo na ochranu zdravia.

45. Zo zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore (ZoHaZZ) boli rozhodné najmä ustanovenia § 85 ods. 1 a 2 o služobnom čase, § 86 ods. 1 a 2 o jeho rozvrhnutí, § 92 ods. 1, 2 písm. a) a ods. 4 o služobnej pohotovosti, § 103 ods. 1, 2 a 5 o služobnom príjme a peňažnej náhrade, § 116 ods. 1 a 2 o nadčasoch, § 122 ods. 1, 2 písm. a) a 3 o náhrade za pohotovosť, § 130 o výpočte príslušnej časti platu a § 135e ods. 1 až 3 o výkone štátnej služby.

46. Zo zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy bolo relevantné ustanovenie § 11 písm. c), ktoré určuje Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán pre Hasičský a záchranný zbor.

47. Z Občianskeho zákonníka (OZ) boli významné najmä § 11 a § 13 ods. 1 a 2 o ochrane osobnosti a náhrade nemajetkovej ujmy, § 100 ods. 1 a 2, § 101 o premlčaní práv a § 853 ods. 1 o analogickom použití zákona.

48. Z Smernice 2003/88/ES o určitých aspektoch organizácie pracovného času boli relevantné najmä bod 5 preambuly, článok 1 ods. 1, 2 písm. a) a ods. 3, článok 2 ods. 1, 2, 3 a 5, článok 6 písm. a), b), článok 16 písm. a), b), c) a článok 17 ods. 1 a 5.

49. Zo Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci boli rozhodujúce články 2 ods. 1 a 2.

Odvolanie

50. V zákonom stanovenej lehote podal proti prvému a tretiemu výroku rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie žalovaný, a to z dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), h) a f) CSP. Žiadal, aby Krajský súd Banskej Bystrici zmenil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu tak, že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

51. Žalovaný v odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci zo strany súdu prvého stupňa. Zdôraznil, že žalobcom uplatňovaný nárok označovaný ako nárok na náhradu nemajetkovej ujmy bol podľa jeho obsahu fakticky vypočítaný na základe počtu hodín služobnej pohotovosti, čím sa v skutočnosti žalobca domáhal náhrady mzdy, resp. náhrady za prácu, nie nemajetkovej ujmy. V dôsledku toho považoval žalovaný nárok žalobcu za nejasný a neidentifikovaný, keďže nebolo možné zistiť, aký právny titul žalobca vlastne uplatňuje.

52. Žalovaný ďalej namietal, že žalobca nesprávne použil výpočet ujmy mechanickým násobením hodín pohotovosti príslušnou sadzbou podľa § 122 zákona o Hasičskom a záchrannom zbere (ZoHaZZ), hoci tento výpočet sa týka odmeny za výkon služby, nie odškodnenia za porušenie únievého práva. Takýto spôsob výpočtu považoval žalovaný za nelogický a neakceptovateľný z hľadiska podstaty nároku na nemajetkovú ujmu.

53. V nadväznosti na argumentáciu žalobcu, že pri absencii osobitnej úpravy v slovenskom právnom poriadku je možné aplikovať analógiu § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka (OZ), žalovaný namietol, že v prípade, ak by išlo o nárok podľa ustanovení o ochrane osobnosti, on ako subjekt verejnej správy nemôže byť v tejto veci pasívne vecne legitimovaný, čo by viedlo k zamietnutiu žaloby z dôvodu nedostatku legitimácie.

54. Z hľadiska procesného žalovaný vzniesol aj námietku premlčania časti uplatňovaného nároku, konkrétne za mesiac september 2019 vo výške 102,56 eur. Tvrdil, že trojročná premlčacia lehota sa mala počítať nie od dátumu splatnosti služobného platu, ale od okamihu, keď malo dôjsť k samotnému zásahu do práva žalobcu, teda k vzniku ujmy, čím odkazoval na judikatúru Najvyššieho súdu SR, konkrétne rozsudok sp. zn. 2Cdo/194/2011.

55. V súhrne žalovaný tvrdil, že rozsudok súdu prvej inštancie je nezákonný pre absenciu jasného právneho základu uplatneného nároku, nesprávne právne posúdenie povahy žalobcom tvrdenej ujmy a tiež pre nesprávne posúdenie otázky pasívnej legitimácie a premlčania časti nároku. Navrhol preto, aby súd druhého stupňa napadnutý rozsudok zrušil a žalobu zamietol.

56. Žalovaný nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že samotná nesprávna alebo neúplná transpozícia smernice 2003/88/ES zakladá porušenie čl. 6 písm. b) tejto smernice. Podľa žalovaného, pokiaľ aj došlo k nedostatočnej transpozícii, neznamená to automatické porušenie predmetného článku v konkrétnom prípade. Uplatnenie priameho účinku smernice je možné len vtedy, ak existuje preukázané porušenie jej ustanovení vo vzťahu ku konkrétnej fyzickej osobe.

57. Žalovaný poukázal na judikatúru SD EÚ, ktorá vyžaduje pre vznik štátnej zodpovednosti za porušenie práva Únie kumulatívne splnenie troch podmienok: (1) porušenie právnej normy určenej na ochranu jednotlivcov, (2) existencia škody a (3) existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušením a vzniknutou škodou. Z hľadiska týchto kritérií žalovaný argumentuje, že absentuje skutkový základ pre uznanie nároku.

58. Z čl. 6 písm. b) vyplýva, že priemerný týždenný pracovný čas nesmie prekročiť 48 hodín. Podľa žalovaného, konštatovanie nesprávnej transpozície nie je dostačujúce bez dôkazu, že žalobca skutočne tento limit prekročil. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že žalobca nepredložil dôkazy o konkrétnych dňoch a hodinách, v ktorých limit prekročil.

59. Žalovaný navyše upozornil, že fond pracovného času nie je identický s pracovným časom v zmysle smernice. Do fondu sa započítavajú aj dni dovolenky, služobného voľna a iné formy nepráce, ktoré sa

podľa smernice považujú za „čas odpočinku“. Tieto obdobia nemožno započítať ako odpracované hodiny na účel posudzovania porušenia čl. 6 písm. b).

60. Žalovaný polemizoval s názorom súdu prvej inštancie, že sa majú posudzovať porušenia na mesačnej báze. Podľa neho ide o nesprávne aplikovaný výklad čl. 16 a čl. 17 smernice, ktorý umožňuje stanoviť dlhšie referenčné obdobie pre niektoré typy zamestnania, vrátane protipožiarnych služieb. Z toho vyplýva, že referenčné obdobie v HaZZ je 6 mesiacov, čo podporuje aj rozhodovací prax viacerých mestských a krajských súdov (napr. MS Košice, KS Bratislava IV).

61. Podstatnou časťou odvolania je polemika so záverom súdu prvej inštancie, ktorý stanovil výšku nemajetkovej ujmy ako rozdiel medzi odmenou za nariadenú a určenú služobnú pohotovosť. Podľa žalovaného ide o neopodstatnenú zámenu medzi skutočnou škodou a nemajetkovou ujmu. Uvádza, že takýto postup ignoruje rozdielnu povahu týchto inštitútov a porušuje princípy právneho štátu.

62. Žalovaný v tejto súvislosti citoval viacero rozhodnutí KS Košice, ktoré sa v obdobných veciach priklonili k odmietnutiu výpočtu nemajetkovej ujmy na základe rozdielných tarifných zložiek mzdy. Podstatou nemajetkovej ujmy je zásah do výlučne osobnej sféry jednotlivca, ktorý musí byť riadne a konkrétne preukázaný, nie odvodený z tabuliek alebo matematických vzorcov.

63. Žalovaný opakovane zdôraznil, že žalobca nepreukázal žiaden konkrétny dopad na jeho osobný či rodinný život. Argumentoval, že žalobca svoje tvrdenia nepreukázal žiadnym dôkazom, či už lekárske, psychologické alebo svedecké. Okrem deklarováných tvrdení o menšom čase pre rodinu a oddych, žalobca neuviedol, čo presne mu tento stav spôsobil.

64. Tiež zdôraznil, že bremeno tvrdenia a dokazovania v konaní o nemajetkovú ujmu nesie žalobca, ktorý by mal preukázať kvalitatívne znehodnotenie svojej osobnosti, narušenie medziľudských vzťahov alebo zdravotných následkov. Ich absencia robí priznaný nárok svojvoľným a arbitrárnym.

65. Žalovaný tvrdil, že súd prvej inštancie porušil viaceré procesné zásady, najmä: ne ultra petitem: rozhodoval mimo predmet žaloby, nedostatok riadneho odôvodnenia: odôvodnenie rozsudku je nedostatočné, nepreskúmateľné, nereflektovanie dôkazov a námietok: nevysporiadal sa s kľúčovými námietkami žalovaného (referenčné obdobie, definícia času odpočinku, rozdiely medzi inštitútmi). Z týchto dôvodov žalovaný namieta porušenie čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a žiada o zrušenie rozsudku.

Vyjadrenie k odvolaniu

66. Odvolacia argumentácia a námietky žalovaného absolútne nezodpovedajú tomu, čo žalovaný v rámci jeho procesnej obrany v celom doterajšom priebehu konania tvrdil a aké prostriedky procesnej obrany použil.

67. Žalovaný predmetné prvoinstančné rozhodnutia, ktoré k odvolaniu priložil prezentuje tak, akoby boli jediné správne akoby nimi došlo k prelomeniu doterajšej ustálenej rozhodovacej praxe súdov. Žalovaný však vôbec neprihliada ani na to, že súdy v ním označovaných rozhodnutiach prejednávali inak právne odôvodňované a preukazované žaloby, než o akú ide v mojom prípade a nezohľadňuje tú zásadnú skutočnosť, že procesná a dôkazná situácia bola v tomto spore odlišná.

68. Podľa článku 288 ZFEÚ je smernica záväzná pre členské štáty z hľadiska cieľov, ktoré majú dosiahnuť. Ak však členský štát nesplní povinnosť správne transponovať smernicu, môže mať jej ustanovenie priamy účinok za splnenia podmienok stanovených judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „Súdny dvor“). Z hľadiska judikatúry Súdneho dvora je možné v tomto smere poukázať napr. na rozhodnutie vo veci C-41/74, I. G. v. H. J., z ktorého vyplýva, že ak je ustanovenie konkrétnej smernice jasné, presné a bezpodmienečné, jednotlivci sa môžu priamo dovolávať jej účinkov voči členskému štátu, a na rozhodnutie vo veci C-106/89, A. B., podľa ktorého sú vnútroštátne súdy povinné vykladať národné právo v súlade s účelom a obsahom smerníc.

69. Súdny dvor vo svojej konštantnej judikatúre výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali. Vnútroštátny súd pri rozhodovaní o individuálnom nároku jednotlivca na náhradu škody (či už majetkovej škody alebo nemajetkovej ujmy) vzniknutej porušením

úniového práva má a musí mať právomoc posudzovať, či vnútroštátna právna norma je v súlade s predpisom úniového práva, teda posudzovať aj to, či konkrétna smernica bola do vnútroštátnej úpravy transponovaná správne.

70. Poukázal v tejto súvislosti na rozsudky Súdneho dvora C-106/89 zo dňa 13.11.1990 vo veci A. B. proti K. L. M. G. N. B., C-456/98 zo dňa 13.07.2000 vo veci L. B. proti N. D. a C-429/09 zo dňa 25.11.2010 a C-243/09 zo dňa 14.10.2010, oba vo veci D. E. proti B. H., v ktorých Súdny dvor riešil skutkovo a právne takmer totožnú vec, aká je predmetom tohto sporu.

71. Zdôraznil, že zdôrazniť, že na práve a povinnosti vnútroštátneho súdu posudzovať súlad vnútroštátneho práva so smernicou nič nemení ani (priamo nesúvisiaca resp. nepodmienená) skutočnosť, či sa Európska komisia v danej (resp. obdobnej) veci obrátila na Súdny dvor alebo nie.

72. Súd prvej inštancie sa podrobne a správne zaoberal aj tým, či došlo k porušeniu článku 6 písm. b) Smernice vo vzťahu ku mne (žalobcovi) ako poškodenému jednotlivcovi aké konkrétne následky (škoda vo forme nemajetkovej ujmy) toto porušenie spôsobilo.

73. Súd prvej inštancie všetky v tomto smere významné skutočnosti náležite vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku a tieto odvolacie námietky žalovaného preto nemôžu obstať.

74. K výpočtom priemerného týždenného pracovného času a k pracovnému času a času odpočinku poukázal na podrobné odôvodnenie súdu prvej inštancie. Zdôraznil, že súd pri rozhodovaní skúmal aj porušenie článku 6 písm. b) a dopad jeho porušenia na jeho súkromný život resp. osobnostné práva, čo je z odôvodnenia rozsudku viac než zrejmé. Námietky žalovaného sú paušálne prednášané a nereagujú na samotné právne posúdenie súdu v rozsudku, ktoré žalovaný odvolaním napáda.

75. Jeho tvrdenia v žalobe o dôvodnosti nároku a spôsobení škody (ujmy) boli založené nielen na porušovaní článkov 2 a 6 Smernice, ale aj v porušovaní vnútroštátnej právnej úpravy dĺžky služobného času hasičov stanovujúcej týždenný služobný čas podľa § 85 ods. 2 ZoHaZZ a kolektívnych zmlúv.

76. Nezapočítavanie všetkých odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného času v rozpore s článok 2 bod 1 Smernice má pritom dopad nielen pre prekročovanie všetkých limitov pracovného času, ale napr. aj na sociálne zabezpečenie vo vzťahu k výsluhovému dôchodku. Žalovaný sa však počas celého konania radšej ani len náznakom nevyjadril k tomu, že dochádza k porušovaniu článku 2 bod 1 Smernice v dôsledku nezapočítavaniu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného (odpracovaného) času. Rovnako tak sa vôbec nevyjadril k skutočnosti, že dochádza k porušovaniu aj vnútroštátnej právnej úpravy stanovujúcej týždenný služobný čas hasičov a ani tento záver nijako nepoprel.

77. Procesne účinne nepoprel ani rozsah odpracovaných a do pracovného času nezapočítaných hodín určenej služobnej pohotovosti, ale ani procesne účinne nepoprel moje skutkové tvrdenia výpočty o dĺžke priemerného týždenného pracovného času za žalované obdobie. Zdôraznil, že žalovaný procesne účinne nepoprel ani rozsah odpracovaných a do pracovného času nezapočítaných hodín určenej služobnej pohotovosti, ale ani procesne účinne nepoprel moje skutkové tvrdenia výpočty o dĺžke priemerného týždenného pracovného času za žalované obdobie.

78. Žalovaný žiadnym konkrétnym spôsobom v priebehu sporu nespochybnil ním predložené výpočty a z nich vyplývajúce skutkové tvrdenia o dĺžke jeho priemerného týždenného služobného času v žalovanom období resp. jeho jednotlivých častiach. Táto skutočnosť pritom sama o sebe vyvracia drvivú väčšinu námietok žalovaného, ktoré prezentoval či už priebehu sporu, alebo aj v samotnom odvolaní a ktoré pri zohľadnení tejto skutočnosti strácajú akýkoľvek zmysel. Vyslovil názor, že teda nijako nerozporoval a procesne účinne nepoprel jeho rozhodujúce skutkové tvrdenia o dĺžke priemerného týždenného služobného času v žalovanom období, čím sa tieto stali s poukazom na § 151 ods. 1, ods. 2 CSP stali nespornými a tým aj preukázanými.

79. Je nespornou skutočnosťou, že v žalovanom období jeho priemerný týždenný pracovný čas dosiahol 50,96 hodín týždenne je nepochybné, že počas celého žalovaného obdobia dochádzalo k porušovaniu (prekročovaniu) či už úniovými predpismi obmedzených, ako aj vnútroštátnymi predpismi stanovených

limitov pracovného (služobného) času, a to či už z hľadiska článku 6 písm. b) Smernice, ako aj z hľadiska vnútroštátnej úpravy (§ 85 ods. 2 ZoHaZZ a kolektívnych zmlúv). Nemôžu byť teda žiadne pochybnosti o tom, že k porušovaniu limitov pracovného (služobného) času dochádzalo v celom žalovanom období a táto skutočnosť bola v konaní nesporne preukázaná.

80. K referenčným obdobiam uviedol, že čl. 6 Smernice stanovil povinnosť členských štátov prijať opatrenia na zabezpečenie toho, že maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín pre každé obdobie siedmich dní nebude prekračovaný. V tejto súvislosti zdôraznil, že naša vnútroštátna právna úprava žiadne takéto mechanizmy neobsahuje. Ani sám žalovaný v celom konaní, ale ani v odvolaní neuviedol žiadne všeobecne záväzné opatrenia, ktoré by zabezpečili, že toto pravidlo bude pri rozvrhovaní služobného času hasičov dodržané, a to ani v rámci ním deklarovaných šesťmesačných „referenčných období“. Zdôraznil, že aj počas referenčného obdobia (ak je právna úprava referenčných období do vnútroštátneho právneho poriadku vôbec prevzatá) bez ohľadu na jeho dĺžku sú štáty povinné garantovať neprekročenie 48 hodinového týždenného pracovného času! Táto povinnosť štátu pritom nepochybne platí aj počas referenčného obdobia, nakoľko žiadne ustanovenie Smernice nespája so zavedením referenčných období možnosť štátu nerešpektovať záväzok podľa článku 6 písm. b) Smernice.

81. Zdôraznil, že nie je podstatné či rozhodujúce, či vôbec a ak áno v akej dĺžke boli „referenčné obdobia“ upravené, pretože v žiadnom období by nemalo dochádzať k prekračovaniu stanoveného limitu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. V rámci ZoHaZZ neexistuje žiadna úprava na nerovnomerné rozvrhovanie služobného času pri plánovaní služieb v rámci vopred určených „referenčných období“ tak, aby aj pri zohľadnení času neaktívnej časti služobnej pohotovosti ako súčasť pracovného času nedochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času. V konaní bolo preukázané, že počas celého žalovaného v priemere obdobia dochádzalo k prekračovaniu limitov (priemerného) týždenného pracovného času.

82. Upozornil na to, že aj v reálnej praxi sa služobný čas zásahových hasičov rozvrhuje resp. plánuje na obdobie 1 mesiaca vopred a nie na obdobie 6 mesiacov vopred tak, ako to v súvislosti s ním tvrdenými „referenčnými obdobiami“ uvádza žalovaný. Toto potvrdzuje aj explicitné znenie § 86 ods. 6 ZoHaZZ, podľa ktorého: „Vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom sa rozvrhuje spravidla na obdobie jedného mesiaca. Zdôraznil, že ak by takýto, žalovaným tvrdený rozvrh služieb na obdobie 6 mesiacov dopredu skutočne existoval, žalovaný by ho nepochybne do konania ako dôkaz predložil, k čomu však nikdy v týchto sporoch nestalo. V tomto smere napokon ešte dodávam tú zásadnú skutočnosť, že rozvrh plánu služieb z hľadiska zachovania limitov pracovného času (či už únieových alebo vnútroštátnych) nepočíta s každozmennými hodinami určenej služobnej pohotovosti, teda v podstate s 1/3 služobného času zásahového hasiča, kedy 8 hodín z 24 hodinovej zmeny nie je považovaný za pracovný (služobný) čas.

83. spôsob, akým žalovaný v odvolaní interpretuje obsah jeho žaloby, výsledky vykonaného dokazovania a napokon aj právne závery súdu prvej inštancie uvedené v napadnutom rozsudku, považoval za úplne odtrhnutý od reality tohto súdneho sporu. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku správne rozhodoval výlučne o predmete sporu a žiadnym spôsobom tu neprekročil predmet sporu resp. žaloby. Tvrdenie, že súd rozhodoval o mzdových nárokoch, je zavádzajúce.

84. K námietke o neunesení dôkazného bremena poukázal na svoj výsluch v konaní. Výpoveďou preukázal, aké zásadne negatívne následky na jeho osobný život daný protiprávny stav mal a v čom sa dôsledky tohto protiprávneho stavu prejavili, resp. prejavujú v jeho súkromnom resp. rodinnom živote. Z vykonaného dokazovania súd vyvodil správne skutkové zistenia, pričom zásah do jeho osobnostných práv vo sfére súkromného a rodinného života a teda ujmu aj v tejto sfére podrobne uviedol.

85. Zdôraznil, že žalovaný absolútne opomína elementárnu skutočnosť, že podmienky priznania ním uplatneného nároku na náhradu škody definovala judikatúra Súdneho dvora. Ustanovenia o ochrane osobnosti sú v tomto spore aplikované len na základe analógie ako podklad pre určenie výšky nemajetkovej ujmy žalobcu, kým predpoklady zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu (nemajetkovú ujmu) sú aplikované na základe judikatúry Súdneho dvora. Opätovne poukázal na rozsudok Súdneho dvora C-243/09 zo dňa 14.10.2010 vo veci D. E., podľa ktorého už len samotná strata času odpočinku je sama o sebe bez ďalšieho dôvodu na priznanie nároku na náhradu škody

porušením článku 6 písm. b) Smernice a to bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu z hľadiska vnútroštátneho práva (v tomto prípade následky demonštratívne uvedené v § 13 ods. 2 OZ). Ako Súdny dvor konštatoval, samotná strata času odpočinku znamená zásah a ujmu do základného práva na ochranu života a zdravia bez potreby preukazovania akéhokoľvek iného (ďalšieho) následku.

86. Žalovaný taktiež vôbec nezohľadňuje dôkaznú situáciu v danom spore, ani to, aké skutočnosti boli preukázané vykonaným dokazovaním. Žalovaný absolútne neprihliada na skutkové zistenia preukázané dôkazným prostriedkom vo forme jeho výsluchu ako strany sporu podľa § 195 CSP. Paušálne spochybňuje akúkoľvek vzniknutú ujmu či následky protiprávneho stavu napriek tomu, že tieto boli aj vykonaným dokazovaním relevantne preukázané. Žalovaný opätovne aj v tomto konkrétnom prípade len bez ďalšieho popiera vznik akejkoľvek ujmy, ktorá bola spôsobená žalovaným protiprávnym stavom.

87. Žalobca zdôraznil, že neprimeranou pracovnou zaťaženosťou zásahoví hasiči dlhoročne supľujú personálne poddimenzovaný stav HaZZ a minimálne tak z dlhodobého hľadiska ohrozujú svoje zdravie a vznikajú aj ďalšie závažné následky na ich osobnostných právach, to je z pohľadu žalovaného zjavne úplne v poriadku. Žalovaný pritom ignoruje skutočnosť, že podmienky vzniku a priznania žalovaného nároku tak, ako ich definovala judikatúra Súdneho dvora, vôbec nevyžadujú vznik ani preukazovanie akéhokoľvek ďalšieho následku na (osobnostných) právach dotknutého jednotlivca, keďže podľa Súdneho dvora tu úplne postačuje preukázanie následku vo forme straty času odpočinku.

88. Žalobca vyslovil presvedčenie, že ujmu, ktorá mu prekročovaním limitov pracovného času bola dlhoročne spôsobovaná, by ako zásadne negatívnu ujmu na svojich osobnostných právach pocítoval absolútne každý, kto by sa nachádzal v rovnakom postavení. Aj keď okolnosti súkromného či rodinného života sú u každého pochopiteľne iné, a teda odlišné sú potom aj následky takéhoto protiprávneho stavu u konkrétneho jednotlivca, tak je presvedčený, že v prípade takejto ujmy nejde o žiadnu abstraktnú či ľudsky nepochopiteľnú ujmu, ktorú by si aj tretia (hoc na veci priamo nezainteresovaná) osoba nedokázala predstaviť a nevníkala by ju ako zásadne negatívnu na svoj každodenný život. Je potrebné si uvedomiť, že mať dostatok voľného času v prvom rade pre svojich najbližších, ako aj na mimopracovné aktivity či nevyhnutný (a to nie len fyzický, ale aj psychický) odpočinok po práci je nenahraditeľná hodnota a má nepochybne zásadný vplyv aj na kvalitu každodenného života každého človeka. Ak človek o takýto svoj voľný čas prichádza dlhoročne a fakticky sústavné, nepochybne to ovplyvňuje nielen jeho samotného, ale nevyhnutne aj jeho najbližších. V jeho prípade tieto dôsledky trpeli najmä manželka a dcéra, ale aj rodičia, ktorým som pri ich zdravotných problémoch nemohol byť dostatočnou oporou. Takýto protiprávny stav a jeho dôsledky nemožno podľa môjho názoru zľahčovať až doslova zhadzovať tak, ako to vždy v týchto prípadoch prezentuje žalovaný. Upozornil na to, že ak v jeho prípade žalovaný paušálne popiera negatívne následky porušovania Smernice na jeho súkromný život, a teda aj vznik akejkoľvek ujmy, tak toto jeho tvrdenie je v očividnom rozpore s vykonaným dokazovaním, ktoré žalovaný vôbec nerefektuje a v skutočnosti ho úplne ignoruje.

89. K námietkam ohľadom výšky nároku, súd prvej inštancie sa fakticky stotožnil s ním uplatneným spôsobom výpočtu náhrady škody v podobe nemajetkovej ujmy, kedy konštatoval primeranosť žalovaného nároku ku všetkým okolnostiam, za ktorých ku škode (nemajetkovej ujme) došlo. Práve odvíjanie žalovanej sumy od súčtu hodín odpracovanej (avšak do pracovného času nezapočítanej) určenej služobnej pohotovosti, ktorú každý hasič vykonáva počas každej 24 hodinovej služobnej zmeny, zohľadňuje to, že nepovažovaním služobnej pohotovosti za pracovný čas bol porušovaný článok 2 bod 1 Smernice a následne v dôsledku nezapočítania služobnej pohotovosti do odpracovaného času bol prekročovaním maximálneho týždenného pracovného času porušovaný aj článok 6 písm. b) Smernice, rovnako ako bola porušovaná aj vnútroštátna úprava stanoveného týždenného služobného času hasičov v zmysle § 85 ods. 2 ZoHaZZ (40 hodín týždenne) a kolektívnych zmlúv, ktorý bol stanovený na základe článku 6 písm. a) Smernice. Vyčíslenie výšky žalovaného odškodnenia vo väzbe na rozsah priznávanej pracovnej odmeny spôsobom tak, ako som ho vo svojej žalobe uplatnil, síce predstavuje len orientačné, východiskové kritérium, avšak toto na druhej strane umožňuje súdu aj z tohto pohľadu posúdiť, či mnou uplatnená výška náhrady zodpovedá požiadavke primeranosti. Stanovenia výšky nároku nie je pre súd žiadnym spôsobom formálne záväzná a ide v podstate len o akési „vodítko“, ktorým som sa snažil stanoviť výšku nároku tak, aby tento zodpovedal požiadavke primeranosti. Súd v odôvodnení napadnutého rozsudku presvedčivo, podrobne a logicky odôvodnil, prečo žalovanú sumu považoval za primeranú všetkým okolnostiam prejednávanej veci a teda prečo žalobe v rozsahu I. výroku rozsudku

vyhovel. Súd pritom svojim rozhodnutím zohľadnil aj ustálenú rozhodovaciu prax v sporoch mojich kolegov o identicky právne vymedzených žalobách, ktorá je aj žalovanému nepochybne známa.

90. K argumentom žalobného o upustení od neoprávneného zásahu zdôraznil, že len žalovaný môže zabezpečiť, že konečne prijme všetky potrebné legislatívne a vecné opatrenia (v prvom rade značným rozšírením počtu hasičov a následnou novelizáciou ZoHaZZ).

91. V tomto spore som žiadny iný než žalovaný nárok uplatniť reálne nemohol. Veľké množstvo voľného času som za žalované obdobie nenávratne stratil a táto skutočnosť je už nezvratiteľná a žiadnym iným spôsobom neodškodniteľná. Napadnutým rozsudkom priznaná náhrada škody aj tak nikdy dostatočne nenahradí ujmu, ktorú mu žalovaný protiprávny stav spôsobil. Vyslovil presvedčenie, že priznaná náhrada plní práve nielen samotnú satisfakčnú funkciu, ale aj preventívno-sankčnú funkciu, čo sa má prejaviť aj vo výške prísudenej relutárnej náhrady.

92. Považoval za absolútne nenáležitý spôsob, ktorým žalovaný formuluje svoje výhrady k doterajšej rozhodovacej praxi Krajského súdu v Banskej Bystrici a súdov prvej inštancie v jeho obvode o presne takých žalobách, ako je aj moja žaloba v tomto spore. Žalovaný aktuálne ním v odvolaní označené a k odvolaniu priložené rozhodnutia súdov na západnom Slovensku v obdobných sporoch prezentuje ako jediné správne a zákonné bez ohľadu na to, že ide o doposiaľ neprávoplatné a z hľadiska doterajšej rozhodovacej praxe súdov úplne ojedinelé rozhodnutia, pričom ako je zrejmé z obsahu týchto rozhodnutí, súdy posudzovali inak vymedzené žaloby, než o akú ide v tomto prípade.

93. Za účelovú považoval aj námietku o arbitrárnosti rozhodnutia a jeho neodôvodnení. Za procesnú vadu konania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/84/2017 zo dňa 25.10.2017). Súd nie je povinný reagovať na absolútne každý a jeden argument či tvrdenie sporových strán, rovnako tak nemusí zachádzať do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami v priebeh konania (viď nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 241/07 zo dňa 18.09.2008). Ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zdôraznil, že z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva právo sporovej strany na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov resp. rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Súčasťou práva na spravodlivý proces nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 251/03).

94. Výšku nároku tak, ako mu bola priznaná I. výrokom napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, považoval vzhľadom na všetky relevantné skutkové a právne okolnosti prejednávanej veci za plne primeranú a zároveň zohľadňujúcu zásady slušnosti a dobrých mravov. Súd prvej inštancie zároveň postupoval pri rozhodovaní predvídateľne a v súlade s princípom právnej istoty zohľadnil ustálenú rozhodovaciu prax súdov o identicky vymedzených žalobách. Napadnutý rozsudok je tak aj materiálnym potvrdením zásady ochrany legitímnych očakávaní a princípu predvídateľnosti súdnych rozhodnutí ako jedného zo základných atribútov princípu právnej istoty. Nevidím pritom žiadny skutkovo či právne relevantný dôvod na to, aby sa súd od tejto rozhodovacej praxe v tomto prípade odchýlil.

Replika

95. Žalovaný v odvolacej replike zotrval na v podanom odvolaní, a tiež na všetkých písomných, ako aj ústnych vyjadreniach vo veci samej.

96. Nestotožnil sa s právnym názorom žalobcu, keďže mal za to, že prezentoval detailne špecifikovaný odlišný právny názor vo všetkých svojich písomných vyjadreniach a ústnych prejavoch na pojednávaní, na ktorých zotrval. Tvrdil, že sa dostatočne vyjadril ku všetkým relevantným tvrdeniam žalobcu a tieto argumentačne vyvrátil. Zdôraznil najmä absenciu závažnej nemajetkovej ujmy na strane žalobcu, ktorá by predstavovala nevyhnutný predpoklad nároku na náhradu škody, pričom takúto ujmu nespájal v priamej príčinnej súvislosti s porušením smernice alebo práva EÚ. V tomto smere odkázal na všetky svoje predchádzajúce písomné vyjadrenia, vrátane samotného odvolania, a osobitne upriamil

pozornosť odvolacieho súdu na bod V na stranách 14 a nasl. odvolania, kde podrobne argumentoval nepreukázaním existencie nemajetkovej ujmy.

97. Zároveň uviedol, že žalobca vo svojom vyjadrení nepredložil žiadne nové relevantné tvrdenia, ku ktorým by sa žalovaný už predtým – vrátane v odvolaní – kvalifikovane nevyjadril.

Právne posúdenie odvolacím súdom

98. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

99. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

100. Odvolací súd po preskúmaní veci, dôslednom oboznámení sa s obsahom spisu, ako aj s jednotlivými dôvodmi odvolania žalovaného, dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. V rámci preskúmania rozsudku súdu prvej inštancie sa zaoberal jednotlivými odvolacími dôvodmi, ktoré boli kvalifikované žalovaným pod § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP.

101. Predmetom súdneho konania je posúdenie nároku žalobcu – príslušníka Hasičského a záchranného zboru – na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu nezapočítania určených a nariadených hodín služobnej pohotovosti do pracovného času, hoci boli vykonávané v priestoroch pracoviska, čím došlo podľa tvrdení žalobcu k systémovému porušovaniu maximálneho týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES. Rozhodné obdobie zahŕňa mesiace september 2019 až august 2022, pričom požadovaná výška náhrady predstavovala 6 185,58 EUR. Súd žalobe čiastočne vyhovel a priznal 6 083,02 EUR; zvyšok vo výške 102,56 EUR zamietol ako premlčaný.

102. Nárok žalobcu je založený na porušení práva Európskej únie, konkrétne smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „SDEÚ“) predstavuje takýto nárok samostatný druh zodpovednosti štátu, ktorý sa odlišuje od klasickej zodpovednosti za protiprávne konanie podľa Občianskeho zákonníka či Zákonníka práce.

103. V zmysle rozsudkov E. N. C. (C-6/90 a C-9/90), ako aj C. G. F. N. E. (C-46/93 a C-48/93) platí, že každý jednotlivec má právo na náhradu škody, ak mu vznikla ujma v dôsledku dostatočne závažného porušenia práva EÚ, za predpokladu, že: porušené ustanovenie priznáva práva jednotlivcom; porušenie je dostatočne závažné a existuje príčinná súvislosť medzi porušením a vznikom ujmy.

104. Tieto podmienky boli v posudzovanej veci naplnené. Článok 6 písm. b) smernice 2003/88/ES priznáva právo na maximálny týždenný pracovný čas (48 hodín vrátane nadčasov). Systém nezapočítavania služobnej pohotovosti na pracovisku do pracovného času nebol výnimočný, ale systematický a legislatívne podložený (ZoHaZZ), čo zakladá dostatočne závažné porušenie. U žalobcu bol preukázaný sústavný zásah do voľného času, súkromného a rodinného života, čo sa premietlo do konkrétnej ujmy – psychickej a sociálnej záťaž.

105. Z hľadiska vnútroštátneho práva sa žalobca domáhal ochrany podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré chránia osobnostnú integritu jednotlivca vrátane súkromného a rodinného života, psychickej pohody a osobnej autonómie. Žalobca argumentoval, že služobná pohotovosť v priestoroch pracoviska znemožňovala plnohodnotný odpočinok, obmedzovala rodinný a spoločenský život, znemožňovala regeneráciu a ohrozovala zdravie. Tieto skutočnosti zodpovedajú kritériám, ktoré Ústavný súd SR označil za relevantné pre posúdenie zásahu do osobnosti (napr. nález III. ÚS 571/2021: „Dlhodobé pôsobenie nepriaznivých podmienok na psychické a fyzické zdravie môže predstavovať zásah do osobnostnej integrity, ak dosahuje určitú intenzitu.“). Judikatúra SDEÚ navyše opakovane konštatuje, že čas, keď je zamestnanec fyzicky prítomný na pracovisku a k dispozícii zamestnávateľovi, sa v celosti považuje za pracovný čas – bez ohľadu na mieru aktívnej činnosti (C-151/02 O.; C-243/09 E.).

106. Žalovaný predovšetkým namietal neexistenciu zásahu do práv žalobcu – neúspešne, keďže išlo o objektívne obmedzenie spôsobené štátnou legislatívou. Premlčanie časti nároku – táto námietka bola uznaná súdom len pre obdobie 09/2019. Chýbajúcu pasívnu legitimitáciu – tá bola súdom správne odmietnutá, nakoľko žalovaná vystupuje ako orgán verejnej moci zodpovedný za implementáciu práva EÚ. Nejasnosť titulu nároku (mzdový vs. osobnostný) – súd výstižne konštatoval, že žalobca sa nedomáha finančnej kompenzácie za prácu, ale za stratu základných životných hodnôt, čo má základ v zásadách ochrany osobnosti.

107. Priznaná suma 6 083,02 EUR bola vyčíslená na základe rozsahu služobnej pohotovosti (1 774,84 hodín) a kompenzácie 3,49 EUR/hodina, čo je podľa súdu primeraná náhrada za dlhodobé a systematické obmedzenie základných práv. Súd túto výšku porovnával aj s rozhodnutiami o nemajetkovej ujme podľa judikatúry slovenských súdov. Nešlo o náhradu mzdy, ale o primerané zadosťučinenie za právny zásah, čo je v súlade aj s požiadavkami efektivity práva EÚ – teda aby právne predpisy členských štátov neznefunkčnili uplatnenie práv vyplývajúcich z práva Únie.

108. Odvolací súd po dôslednom a komplexnom preskúmaní obsahu odvolania podaného žalovaným, ako aj vyjadrenia žalobcu k tomuto odvolaniu, dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v celom rozsahu vecne správne, právne udržateľné a v súlade s aplikovateľnou judikatúrou Európskej únie. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné s judikatúrou SDEÚ, ako aj s rozhodnutiami Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, materiálne spravodlivé, založené na preukázaných skutkových zisteniach a primeranej právnej úvahe, v súlade so zásadami zodpovednosti štátu za porušenie práva EÚ, primerané z hľadiska výšky náhrady a dôsledkov zásahu. Súd prvej inštancie správne identifikoval skutkový stav, dôsledne aplikoval právo Únie, predovšetkým ustanovenia smernice 2003/88/ES, a oprel sa o judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, ktorá má v právnom poriadku členských štátov prednosť pred vnútroštátnym právom v súlade s článkom 267 ZFEÚ. Pri svojom rozhodovaní sa súd prvej inštancie primerane stotožnil so zásadami judikatúry prípadov F., E., O., I., ako aj novšieho rozhodnutia vo veci C-261/21, pričom dôsledne zabezpečil účinnosť a aplikačnú prednosť práva Únie.

109. K otázke nedostatku právneho základu nároku a údajnej neidentifikovateľnosti právneho titulu (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP) odvolací súd uvádza, že žalovaný v odvolaní opakovane namietal, že žalobca neurčito a nekonzistentne vymedzil právny základ svojho nároku, keď raz odvodzuje nárok z práva Európskej únie, konkrétne z článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, inokedy sa odvoláva na vnútroštátne ustanovenia § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, a napokon výšku náhrady vypočítava na základe ustanovení ZoHaZZ o výške príplatkov za služobnú pohotovosť. Žalovaný z toho vyvodzuje, že žalobca v podstate zamieňa právnu kvalifikáciu a uplatňuje neurčitý nárok, čím je údajne narušená určitá právna predvídateľnosť sporu.

110. Žalovaný tvrdil, že žalobca výšku požadovanej sumy vypočítal mechanickým spôsobom ako rozdiel medzi dvoma typmi náhrad za služobnú pohotovosť (15 % vs. 50 %), čo podľa neho svedčí o tom, že sa v skutočnosti domáhal náhrady mzdy a nie nemajetkovej ujmy. Táto námietka nie je opodstatnená. Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora EÚ (napr. rozsudok vo veci C-429/09 D. E.), forma náhrady škody v dôsledku porušenia smernice môže zahŕňať aj kvantifikáciu ujmy na základe porovnateľných peňažných náhrad, ak je cieľom stanoviť objektívne kritériá primeraného zadosťučinenia. Navyše súd prvej inštancie správne uviedol, že išlo o výlučne nemajetkový nárok, založený na porušení základného práva na odpočinok a vyvážený pracovný režim.

111. Žalovaný namietal, že žalobca nepreukázal konkrétne osobné následky a že samotný výpočet počtu hodín nad 48 hodín týždenne nestačí na priznanie nároku na nemajetkovú ujmu. Táto výhrada je však v rozpore so závermi SD EÚ, ktorý v uvedených veciach viackrát judikoval, že samotné porušovanie maximálneho pracovného času je spôsobilé zakladať ujmu bez potreby preukazovania ďalších dopadov, ak ide o zásah do práv so zvýšenou ochranou (pracovné právo, zdravie, rovnováha medzi prácou a súkromím).

112. Odvolací súd považuje za správne, že súd prvej inštancie vyhodnotil dôkazné návrhy v celosti a prihliadol aj na dĺžku trvania porušovania práv žalobcu, ktoré prebiehalo po dobu troch rokov a zodpovedalo viac ako 1700 hodinám nad rámec maximálneho povoleného času.

113. Odvolací súd k tomu konštatuje, že v civilnom sporovom konaní právna kvalifikácia nároku nie je rozhodujúcim kritériom – rozhodné sú skutkové tvrdenia žalobcu a ich právna relevancia z hľadiska hmotného práva. V danom prípade žalobca jednoznačne tvrdil, že mu vznikla nemajetková ujma v dôsledku systematického porušovania práva EÚ – konkrétne prekročovania maximálneho týždenného pracovného času vyplývajúceho zo smernice 2003/88/ES. Právne zdôvodnenie prostredníctvom § 11 a § 13 OZ bolo doplňujúce a reflektovalo absenciu osobitnej úpravy náhrady škody za porušenie komunitárneho práva vo vnútroštátnom právnom poriadku.

114. Záverom v tejto časti odvolací súd pripomína, že identifikácia právneho titulu nemusí byť exaktne pomenovaná samotným žalobcom, ale je povinnosťou súdu nárok právne kvalifikovať podľa obsahu a nie podľa označenia (zásada *iura novit curia*). Nešlo teda o neidentifikovaný nárok, ale o nárok jasne založený na práve EÚ, pričom doplňujúca argumentácia cez § 11 a § 13 OZ bola zjavne sekundárne konštruovaná ako subsidiárny právny základ.

115. Žalovaný tvrdil, že žalobca v skutočnosti uplatnil nárok na doplatenie mzdy za pohotovosť, a nie nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Dôkazom má byť podľa neho spôsob výpočtu nároku – rozdiel medzi 15 % a 50 % sadzbou hodinovej mzdy, vynásobený počtom hodín služobnej pohotovosti.

116. Táto námietka nie je dôvodná. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym posúdením súdu prvej inštancie, podľa ktorého ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z porušenia práva EÚ, konkrétne článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, ktorá ustanovuje maximálny priemerný pracovný čas 48 hodín týždenne. Na rozdiel od mzdy, ktorá sa viaže na výkon práce podľa Zákonníka práce alebo služobného pomeru, je uplatnený nárok žalobcu založený na zodpovednosti štátu za nesprávnu transpozíciu smernice. Výpočet náhrady je síce založený na objektivizovanej jednotkovej hodnote, no účelom nie je mzdová kompenzácia, ale kvantifikácia zásahu do základného práva na obmedzenie pracovného času a práva na oddych, súkromie a rodinný život. Podľa rozsudku SD EÚ vo veci C-429/09 D. E. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má bezpodmienečný a dostatočne presný charakter, a teda jednotlivец sa môže priamo dovolávať tohto ustanovenia voči štátu, ak došlo k jeho porušeniu. Podľa judikatúry SD EÚ ak členský štát nezabezpečí správnu transpozíciu a uplatnenie smernice, poškodený má právo na efektívne a úplné odškodnenie. Ide teda o právo *sui generis*, ktorého zložkou je aj nemajetková ujma, najmä ak ide o porušenie práv na ochranu zdravia a súkromia.

117. K výhrade týkajúcej sa pasívnej vecnej legitímácie žalovaného (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP) odvolací súd poukazuje na to, že v odvolaní žalovaný opätovne tvrdil, že žaloba mala smerovať voči konkrétnemu zamestnávateľovi žalobcu, nie voči štátu ako takému, a že v prípade aplikácie ustanovení OZ o ochrane osobnosti nemôže byť Ministerstvo vnútra SR pasívne legitimované.

118. Odvolací súd túto námietku nepovažuje za dôvodnú, a poukazuje, že žalobca konzistentne uplatňoval zodpovednosť štátu za porušenie práva EÚ. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ (napr. veci C-6/90 E., C-46/93 C. G. F., C-429/09 E.), zodpovednosť členského štátu vzniká priamo voči jednotlivcovi, ak boli porušené práva, ktoré má na základe práva EÚ, za predpokladu, že porušenie je dostatočne závažné, ujma reálna a existuje príčinná súvislosť.

119. Skutočnosť, že štát v danom prípade konal prostredníctvom Ministerstva vnútra SR, ktoré je ústredným orgánom príslušným pre HaZZ (§ 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z.), len potvrdzuje, že žalovaný bol pasívne legitimovaný. Ide o objektívnu zodpovednosť štátu, ktorá nie je podmienená zavinením konkrétneho orgánu, a preto táto námietka nemôže byť úspešná.

120. Odvolací súd dodáva, že námietku pasívnej legitímácie žalovaný pôvodne výslovne uvádzal a zdôvodňoval, pričom v neskorších vyjadreniach, najmä v podaní zo dňa 14. 6. 2023, už len deklaroval, že „v plnom rozsahu zotrváva na svojich vyjadreniach“, a ďalšiu osobitnú alebo novú argumentáciu k tejto námietke neuvádzal. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalovaný na námietke nedostatku pasívnej legitímácie pôvodne trval, no v ďalšom priebehu konania od nej v podstate ustúpil, resp. ju už ďalej aktívne nerozvíjal ani nezdôvodňoval. Vzhľadom na to možno konštatovať, že túto námietku možno považovať za opustenú, prípadne nie relevantne udržiavanú počas celého konania.

121. Žalovaný namietal nedostatok skutkových tvrdení pre vznik nemajetkovej ujmy (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) CSP). Žalovaný odvolací súd presviedčal, že žalobca nepreukázal dostatočne vznik ujmy, a že táto nemajetková ujma bola len abstraktná, hypotetická a nedoložená. Podľa jeho názoru nebolo preukázané, že by mal žalobca psychické ťažkosti, zdravotné následky alebo narušené medziľudské vzťahy, a preto nebol splnený základný predpoklad nároku.

122. Odvolací súd považuje túto argumentáciu za právne a skutkovo neutržateľnú. Judikatúra SD EÚ, predovšetkým rozhodnutie vo veci D. E. (C-429/09), jednoznačne konštatuje, že systematické prekročovanie zákonom ustanoveného pracovného času nad rámec 48 hodín týždenne automaticky zakladá zásah do práva na odpočinok a súkromný život. Tento zásah je sám osebe nemajetkovou ujmu, ktorej existencia nepodlieha preukázaniu ďalších následkov, ako sú zdravotné alebo psychické problémy.

123. Odvolací súd zdôrazňuje, že ide o tzv. zákonnú domnienku ujmy, ktorú môže jednotliviec uplatniť voči štátu pri preukázaní systematického porušovania práva EÚ, a dôkazné bremeno v takom prípade spočíva na žalovanom – t. j. aby preukázal, že žiadna ujma nemohla vzniknúť. V danom prípade žalovaný takéto dôkazy nepredložil.

124. Žalovaný tvrdil, že žalobca si mohol ujme predísť upozorením nadriadeného a teda že nevyužil dostupné prostriedky obrany. Odvolací súd túto námietku odmieta. Podľa ustálenej judikatúry SD EÚ (napr. C-429/09 E.), nemožno od jednotlivca žiadať, aby inicioval vnútorné konanie pred zamestnávateľom, ak ide o systematické porušovanie smernice členským štátom. Takáto požiadavka by bol v rozpore so zásadou efektivity ochrany práv Únie a znamenal by neprípustné prenesenie zodpovednosti na poškodeného.

125. Žalovaný ďalej namietal výpočet výšky nemajetkovej ujmy (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) CSP), že výpočet nemajetkovej ujmy bol mechanický a nezodpovedal povahe tohto druhu náhrady. Argumentoval, že išlo o zamieňanie mzdového nároku s nemajetkovým, čo považoval za zásadné pochybenie.

126. Žalovaný tvrdil, že žalobca vypočítal výšku ujmy čisto mechanicky ako rozdiel v odmeňovaní, bez zohľadnenia intenzity zásahu a bez akéhokoľvek preukázania ujmy v morálnej sfére. Podľa žalovaného nie je prípustné kvantifikovať nemajetkovú ujmu aritmetickým spôsobom bez individualizovaného posúdenia.

127. Odvolací súd túto výhradu nepovažuje za dôvodnú. Z ustálenej judikatúry, napr. rozsudok SD EÚ C-350/06 – B. a tiež judikatúra Ústavného súdu SR (napr. nález I. ÚS 35/2007), vyplýva, že v prípade systematického a dlhodobého porušovania základných práv, možno priznať aj štandardizované, objektivizované odškodnenie, najmä ak ide o veľký počet obdobných prípadov (tzv. schematizácia rozhodovacej praxe). Žalobca výslovne nepožadoval odmenu za výkon práce, ale poukázal na to, že služobná pohotovosť, ktorú vykonával opakovane na pracovisku, výrazne obmedzovala jeho možnosť regenerácie, osobného a rodinného života a bola vykonávaná v rozsahu niekoľkých stoviek hodín mesačne, čo samo osebe zakladá predpoklad vzniku ujmy – vid' aj nález Ústavného súdu SR III. ÚS 282/2012, podľa ktorého: „Ak je zásah do základného práva trvalý, hoci nie akútne intenzívny, môže kumulatívne spôsobiť ujmu, ktorú treba považovať za závažnú.“ Z daných rozhodnutí možno zovšeobecniť, že za splnenia príslušných podmienok je prípustné priznať objektivizované (štandardizované) odškodnenie, najmä ak ide o veľké množstvo obdobných prípadov.

128. Podľa Súdneho dvora EÚ náhrada ujmy spôsobenej porušením smernice nie je mzda. Súdny dvor EÚ v judikatúre (napr. C-6/90 E., C-46/93 C. G. F., C-224/01 P.) konštatoval, že porušenie práva Únie zakladá zodpovednosť štátu za ujmu, ktorú jednotlivcovi spôsobí. Táto zodpovednosť je nezávislá od zodpovednosti zamestnávateľa a nevzniká z pracovnoprávneho vzťahu, ale z porušenia záväzku členského štátu zabezpečiť účinné a správne vykonanie smernice. Týmto sa nárok žalobcu zásadne odlišuje od mzdových nárokov, ktoré sú založené na výkone práce a určené zákonom, kolektívnou zmluvou alebo pracovnou zmluvou. Tu ide o náhradu za narušenie osobnej integrity a každodenného života, ktoré nemožno finančne kvantifikovať priamo, a preto sa výška primeraného zadostučinenia odvodzuje orientačne, čo neznamená, že ide o mzdu.

129. Žalovaný namietol, že suma vyše 6 000 EUR je v neprimeranom nepomere k náhradám priznávajúcim sa napr. obetiam trestných činov alebo pri zásahoch do osobnostných práv. Odvolací súd k tejto námietke uvádza, že posudzovanie primeranosti nie je čisto porovnávacie – súd musí vychádzať z intenzity a trvania zásahu do práv žalobcu. V tomto prípade išlo o systematické a dlhodobé porušovanie základného práva na zdravý pracovný režim počas 36 mesiacov. Uvedená výška tak nepresahuje štandardy primeranosti a proporcionality a nevyvoláva likvidačné účinky na žalovaného

130. Odvolací súd k tomu uvádza, že nie je ničím výnimočným, že výška nemajetkovej ujmy sa určuje aj kvantifikovane na základe objektívnych ukazovateľov, ako sú časové parametre, intenzita zásahu a jeho trvanie. V danom prípade žalobca preukázal, že za 1 774,84 hodín služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola zarátaná do pracovného času, došlo ku každodennému zásahu do jeho práva na odpočinok. Priznaná suma 6 083,02 EUR teda nepredstavuje náhradu mzdy, ale je odrazom intenzity a trvania zásahu do ústavou chránených práv.

131. Odvolací súd v tejto súvislosti odmieta názor, že iba "individuálny pocit" diskomfortu by bol vhodným kritériom pre výšku ujmy. Práve konkrétny počet dotknutých hodín a ich ekonomická váha umožňujú súdu vyjadriť rozsah zásahu primeraným spôsobom, a to bez porušenia zásady spravodlivosti či proporcionality.

132. Žalovaný tvrdil, že medzi porušením smernice a tvrdenou ujmou neexistuje príčinná súvislosť. V tomto smere poukazoval na to, že žalobca nijako nepreukázal konkrétny zásah do svojej osobnej integrity, zdravia alebo psychickej pohody. Ani táto námietka nie je opodstatnená. Odvolací súd považuje za správne závery súdu prvej inštancie, že príčinná súvislosť je daná priamo v dôsledku systematického porušovania právneho poriadku EÚ, konkrétne čl. 6 písm. b) smernice. V tomto kontexte nie je potrebné preukazovať konkrétnu klinickú diagnózu či duševnú ujmu, ale postačuje preukázať systematické a dlhodobé obmedzenie práva na odpočinok. Nedodržanie maximálneho týždenného pracovného času predstavuje samo osebe zásah do práva pracovníka na zdravie a bezpečnosť pri práci, ktorého následky môžu byť vážne aj bez aktuálnej ujmy.

133. Žalovaný tvrdí, že priznaná suma 6 083,02 EUR je neprimeraná v porovnaní s inými typmi nemajetkovej ujmy (napr. zásahy do súkromia, zdravia, dôstojnosti), a že by sa pri rozhodovaní mal zohľadniť princíp proporcionality. Odvolací súd konštatuje, že priznaná výška náhrady vyplýva z objektívne stanoveného množstva hodín, počas ktorých došlo k porušeniu práva EÚ. Žalobca vykonal viac ako 1 932,28 hodín pohotovosti na pracovisku počas troch rokov, pričom sa mu neskrátil pracovný čas v inom režime ani neposkytla kompenzácia v podobe voľna. Náhrada 6 083,02 EUR v danom kontexte nepredstavuje trestnú ani sankčnú sumu, nie je „paušálom“, ale konkrétnym ocenením ujmy vzniknutej porušením základných práv, a je v súlade s rozhodovacou praxou najvyšších a ústavných súdov SR i EÚ.

134. Súd považuje za obzvlášť dôležité poukázať na špecifikum výkonu služby príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ktorí vykonávajú fyzicky a psychicky náročnú činnosť v prostredí, kde únava, narušenie spánkového režimu či nedostatočná regenerácia môžu viesť nielen k poškodeniu zdravia samotného hasiča, ale aj k bezprostrednému ohrozeniu života, zdravia alebo majetku iných osôb, vrátane jeho kolegov, zasahujúcich zložiek či občanov. Z praxe je známe, že hasič často vykonáva pohotovosť po niekoľkohodinovej zmene, bez možnosti odísť z pracoviska, regenerovať, odpočívať alebo tráviť čas s rodinou. Tento režim, ak sa systematicky opakuje, spôsobuje chronickú únavu, narúša cirkadiánnu rytmus, znižuje reakčný čas, zvyšuje riziko pracovných úrazov a môže viesť k psychickému vyčerpaniu až vyhoreniu.

135. Tieto dopady nie sú len hypotetické. Ako uviedol Súdny dvor EÚ napr. v rozsudku C-243/09 E., smernica 2003/88/ES má primárne ochrannú funkciu: jej cieľom je chrániť pracovníkov pred „rizikami, ktoré predstavuje nadmerná únava, fyzické a duševné vyčerpanie“. Nedodržanie týchto požiadaviek teda ohrozuje nielen individuálne zdravie, ale aj celkovú bezpečnosť výkonu služby. Odvolací súd preto v zhode so svojimi rozhodnutiami sp. zn. 15 Co 7/2025 a 15 Co 90/2024 uvádza, že výška priznanej náhrady zohľadňuje viacero kvalitatívnych aspektov ujmy: dĺžku a intenzitu porušenia (množstvo nezapočítaného pracovného času), špecifikum povolania so zvýšeným rizikom, opakované obmedzenie práva na odpočinok a súkromný život, dlhodobý stres a absenciu primeranej regenerácie.

136. Zvolená výška náhrady, vypočítaná na základe 50 % funkčného platu za každú hodinu pohotovosti, nepredstavuje mechanický mzdový výpočet, ale primeraný nástroj kvantifikácie zásahu, ktorý súdy bežne využívajú pri určovaní rozsahu nemajetkovej ujmy, ak má zásah trvalý a objektívne merateľný rozsah. Takéto riešenie je v súlade aj so zásadou efektívnej ochrany práv vyplývajúcej z práva EÚ (principle of effective judicial protection), ako aj s princípom proporcionality.

137. Odvolací súd sa zaoberal námietkou vo vzťahu k referenčnému obdobiu podľa smernice a spôsobu výpočtu priemerného týždenného času (odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) CSP). Žalovaný namietal, že súd prvej inštancie chybné aplikoval výpočet týždenného pracovného času na mesačnej báze, hoci smernica 2003/88/ES umožňuje dlhšie referenčné obdobie, najmä pre zložky typu HaZZ. Žalovaný tvrdil, že pracovný čas príslušníkov HaZZ by sa mal vyhodnocovať vo vzťahu k tzv. referenčným obdobiam, ktoré umožňujú, aby sa priemerný pracovný čas rozvrhol na dlhšie obdobie, čím by sa prekročenie 48 hodín v jednotlivých týždňoch relativizovalo. Rovnako poukázal na existenciu výnimiek podľa článku 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES, ktoré členskému štátu umožňujú prispôbiť režim výkonu práce niektorým špecifickým povolaniam vrátane hasičov.

138. Odvolací súd považuje túto námietku za právne a skutkovo nedôvodnú. Ako uviedol súd prvej inštancie, žalovaný nepreukázal, že by skutočne dochádzalo k uplatňovaniu referenčných období v zmysle článku 16 smernice, ani že by sa pravidelne monitoroval priemerný týždenný pracovný čas v šesťmesačných intervaloch. Samotné ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. o HaZZ nevytvára automatický dôsledok v podobe aplikácie článku 17 smernice – výnimky podľa článku 17 musia byť výslovne, jasne a primerane stanovené, čo sa v danom prípade nestalo.

139. Z článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES vyplýva, že členské štáty môžu zaviesť referenčné obdobie najviac štyri mesiace, v osobitných prípadoch šesť mesiacov, pričom však toto predpokladá výslovnú implementáciu do vnútroštátneho práva. V predmetnom prípade takáto transpozícia nebola vykonaná, resp. nebola vykonaná zrozumiteľne a zrozumiteľne nevyplýva z § 85 a § 86 ZoHaZZ. Navyše, ak žalobca vykonával 24-hodinové zmeny v pravidelnom režime bez uvedenia konkrétneho referenčného obdobia, v skutočnosti dochádzalo k mesačnému porušovaniu limitu, a preto bol takýto výpočet prípustný.

140. K otázke limitu podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES žalovaný vytýkal súdu prvej inštancie, že nerozlišoval medzi odpracovanými hodinami nad rámec limitu podľa článku 6 písm. b) smernice a ostatnými hodinami pohotovosti, ktoré nemali byť zarátané do fondu pracovného času. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že podľa ustálenej judikatúry SDEÚ (napr. F. C-397/01, O. C-151/02) je celý čas fyzickej prítomnosti zamestnanca na pracovisku, vrátane pohotovosti, pracovným časom. Uvedený čas musí byť započítaný do týždenného pracovného fondu a v prípade jeho prekročenia nad rámec 48 hodín dochádza k porušeniu článku 6 písm. b) smernice. Súd prvej inštancie preto oprávnené vychádzal z údajov z dochádzkového systému SAP, ktoré zachytávali všetky druhy služby vrátane pohotovosti. Tieto údaje žalovaný nijak nevyvrátil, naopak, v duplike pripustil ich správnosť.

141. V zmysle článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES maximálny týždenný pracovný čas nesmie v priemere presiahnuť 48 hodín v rámci referenčného obdobia, ktoré môže členský štát určiť – najviac však na štyri mesiace, s možnosťou predĺženia v niektorých výnimočných prípadoch. Podľa článku 16 písm. b) smernice je štandardným referenčným obdobím obdobie štyroch mesiacov, pokiaľ vnútroštátna úprava neustanovuje inak.

142. Odvolací súd opakovane zdôrazňuje, že Slovenský právny poriadok výslovne nestanovuje referenčné obdobie pre príslušníkov HaZZ. Zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere neobsahuje žiadnu osobitnú právnu úpravu týkajúcu sa referenčných období pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času. Rovnako to nevyplýva ani zo zákona č. 73/1998 Z. z., ani zo všeobecného právneho predpisu o verejnej službe. Za tejto situácie je potrebné vychádzať priamo z pravidiel uvedených v smernici 2003/88/ES, konkrétne z článku 16 písm. b), podľa ktorého je štandardným referenčným obdobím štvormesačný úsek, ak vnútroštátna právna úprava neustanoví inak. Referenčné obdobie nemožno uplatňovať mechanicky — rozhoduje celkový pracovný režim. Judikatúra Súdneho dvora EÚ uvádza, že referenčné obdobie nemôže slúžiť ako nástroj na legalizáciu systematického preťažovania pracovníkov, pokiaľ pracovný režim v dlhodobom horizonte pravidelne vedie k prekračovaniu maximálneho týždenného fondu. Referenčné obdobie je výpočtovým rámcom,

ale nesmie ospravedlňovať porušovanie základného cieľa smernice – ochranu zdravia pracovníkov. Odvolací súd odkazuje napr. na Relevantné rozhodnutie: C-55/18 – E. G. B. G. L. J. (L.) I. G. C. B.. Súdny dvor zdôraznil, že členské štáty musia zabezpečiť systém evidencie pracovného času, aby sa dalo overiť dodržiavanie maximálneho týždenného pracovného času. Cieľom smernice je ochrana zdravia a bezpečnosti pracovníkov, a preto referenčné obdobie nesmie byť zneužitá na systematické prekračovanie limitov.

143. Smernica 2003/88/ES stanovuje, že priemerný týždenný pracovný čas nesmie presiahnuť 48 hodín vrátane nadčasov. Referenčné obdobie slúži len ako výpočtový rámec, nie ako nástroj na ospravedlnenie systematického preťažovania. Súdna prax jasne ukazuje, že zamestnávateľia musia viesť presnú evidenciu pracovného času, prekračovanie limitov v dlhodobom horizonte je porušením práva EÚ a ochrana zdravia pracovníkov má prednosť pred ekonomickými záujmami. Odvolací súd preto konštatuje, že aj keby boli hodiny rozpočítané v rámci teoretického referenčného rámca, skutočnosť, že žalobca v období takmer troch rokov opakovane a systematicky presahoval limit 48 hodín týždenne (vrátane služobnej pohotovosti na pracovisku), zakladá porušenie článku 6 písm. b) smernice.

144. Referenčné obdobie (napr. mesiac) slúži len na výpočet priemeru, ale nesmie ospravedlniť extrémne výkyvy, ako napr. 72 hodín práce v priebehu 3 dní. Zdravie a bezpečnosť majú prednosť pred flexibilitou výpočtu. Systém práce hasičov, ak vedie k pravidelnému vyčerpaniu, je v rozpore so smernicou 2003/88/ES. Derogácie pre záchranné služby sú možné, ale len za podmienky kompenzačného odpočinku a dodržania zásad ochrany zdravia. Z rozhodnutí SDEÚ vyplýva, že referenčné obdobie musí byť aktívne riadené štátom – nie spätne ospravedlňované.

145. Podľa rozsudku vo veci C-243/09, E., členský štát má aktívnu povinnosť zabezpečiť dodržiavanie maximálneho pracovného času v rámci definovaného referenčného obdobia. Nie je prípustné, aby sa až spätne, v rámci súdneho sporu, konštruovali referenčné rámce, ktoré by spätne ospravedlňovali objektívne prekročenia povoleného časového rozsahu. Žalovaná v konaní nepreukázala existenciu riadne definovaných a vedených referenčných období, v ktorých by bolo preukázané, že priemerný týždenný pracovný čas žalobcu neprekračoval 48 hodín. Naopak, výstupy zo SAP a ďalšie dôkazy preukazujú, že celkové zaťaženie žalobcu (vrátane nezapočítaných hodín pohotovosti) viedlo k chronickému prekročeniu tohto limitu počas celého rozhodného obdobia.

146. K procesným výhradám o nepreskúmateľnosti rozhodnutia a porušení zásady „ne ultra petitem“ odvolací súd uvádza, že nezistil žiadne procesné pochybenie v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Súd prvej inštancie sa riadne a logicky vysporiadal s rozhodnými skutkovými aj právnymi okolnosťami, odôvodnenie rozhodnutia bolo dostatočné, precízne a zodpovedalo požiadavkám na rozhodnutie v sporovom konaní. Nešlo o rozhodnutie „extra petitem“, keďže súd priznal nárok len v rozsahu, v akom bol žalobcom výslovne uplatnený.

147. Z obsahu rozsudku a porovnania s návrhom na začatie konania však vyplýva, že žalobca uplatnil presne špecifikovaný nárok vo výške 6 185,58 EUR, ktorý bol súdom priznaný vo výške 6 083,02 EUR, vo zvyšku z dôvodu premlčania bol zamietnutý. Tvrdenie o prekročení petitu je teda nepravdivé a v zjavnom rozpore s procesným spisom. Súd prvej inštancie neprekročil rámec daný návrhom, keď žalobca požadoval náhradu nemajetkovej ujmy, nie náhradu mzdy ani vecnú škodu. Z obsahu žaloby je zrejmé, že žalobca určil presnú výšku požadovanej sumy (6 185,58 EUR), označil právny titul nároku (náhrada nemajetkovej ujmy) a identifikoval skutkové okolnosti, na ktorých žalobu zakladá. Súd prvej inštancie neprekročil hranice žalobného návrhu, ale rozhodoval v prísnej väzbe na petit aj dôvodnosť žalobného tvrdenia, pričom výrok rozsudku rešpektoval dispozičnú zásadu a štruktúru návrhu.

148. Na základe všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalovaného neobsahuje žiadne skutočnosti, ktoré by viedli k zrušeniu alebo zmene rozsudku súdu prvej inštancie. Rozhodnutie okresného súdu považuje odvolací súd za vecne správne, právne podložené a presvedčivo odôvodnené. Obsahuje presvedčivé odpovede na vznesené námietky žalovaného, odkazuje na bohatú judikatúru SD EÚ. Pri rozhodovaní súd vychádzal z vykonaného dokazovania, kde mal, okrem iného, dostatočne preukázané z výsluchu žalobcu, akým spôsobom a v akej intenzite došlo a dochádza k zásahu do jeho ústavného práva na život a zdravie. preto ho vo výrokoch I. a III. podľa § 387 CSP potvrdil.

Trovy odvolacieho konania

149. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

150. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,

- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.